Anul al 63-lea
6 Pagini

200 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939.

Nr. 105 Vineri 10 Mai 1946
6 PAGINI

ABONAMENTE „UNIVERSUL" CAPITALA Lei 13.000 pe 3 luni

UNIVERSUL

ABONAMENTE UNIVERSUL PROVINCIA Lei 10.000 pe 3 luni Plata prin C.E.C. Nr. 7.900

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACTIE: 3.30.15

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE DIRECŢIE

ZIUA VICTORIEI

Astăzi sărbătorim ziua Victoriei —ziua înfrângerii nazismului. Un popor tânăr, prolific, înzestrat cu multe calităţi: de muncă, de ordine şi disciplină — nevoind să se încadreze în nici un sistem de viaţă paşnică — a pornit, cu gândul supremaţiei mondiale, la un război de jaf şi de omor: ca să-şi asigure astfel „spaţiul vital".

Pentru a avea micii nemţi, timp de o mie de ani, Butterbrot-ul cotidian — naziştii s'au răspândit în lume să gâtue pe copiii altor popoare.

Pentru stăpânirea lumii, e nevoe de întuneric. Hitleriştii au ars cărţile. Cum religia se ridică împotriva violenţei, naziştii au profanat biserica.

„Attila motorizat" — după strălucita expresie a lui N. Iorga — şi-a pus tancurile în mişcare peste trupul Europei.

Megalomania „Conducătorului" ne înglobase şi pe noi între sateliţii Axei. Ne transformase în robi. Şi ce viitor ne aştepta? Chiar în timpul celei mai strânse colaborări româno-germane, — revistele economice ale „Marelui Reich" spuneau că ţările balcanice, şi în primul rând România, trebue să renunţe definitiv la orice veleităţi industriale... urmând să se mulţumească cu modestul rol colonial de furnizoare a materiilor prime pentru industria germană.

Toată industria mare din ţările satelite şi ocupate încăpuse pe mâna lui Göring.

Iar pe teritoriul sovietic, călcat de nemţi — se şi stabiliseră în colhozuri neamurile scăpătate ale junkerilor prusaci, cu liota de Gretchene şi de Fritzi, care se şi vedeau mari fermieri, slujiţi pentru milenii de robii ruşi. Ei socoteau foarte natural şi chiar just ca toată lumea să se trudească pentru supraomul kulturii nemţeşti.

Omenirea a avut noroc de efortul uriaş al Aliaţilor, în frunte cu Uniunea Sovietică subt comanda generalissimului Stalin — care a reuşit să dezrobească Europa, să stingă focul din cuptoarele dela Maidaneck şi să salveze civilizaţia europeană.

Astăzi se sărbătoreşte Ziua Victoriei, obţinută cu grele jertfe de bunuri materiale şi de sânge omenesc — într'o sforţare gigantică, la care am cooperat şi noi, determinând scurtarea războiului.

Se cuvine ca în această clipă de încoronare a învingătorilor, clipă care coincide cu recunoaşterea graniţelor noastre de vest — să ne bucurăm din tot sufletul de sfârşitul războiului şi, izgonind orice urmă de ură şi de vrajbă din inimi, să pornim entuziaşti la clădirea lumii de mâine.

Să sărbătorim Victoria prin purificarea gândurilor şi a sentimentelor! Să alungăm din cotloanele sufletului toate umbrele trecutului!

Acei cari au muncit şi au luptat pe front, caşi în spatele frontului, — precum şi toţi acei care au urît robia nazistă şi au sperat în ziua de astăzi.... cu toţii suntem datori să salutăm acum pe purtătorii steagurilor victorioase.

Suntem datori să îmbrăţişăm lucrul ordonat şi productiv — singurul mod serios în care cel ce munceşte cu braţele şi cu mintea, ştie să sărbătorească o zi şi să comemoreze un eveniment.

M. SEVASTOS

MONUMENTELE VICTORIEI

de A. VICTOROV

Nemărginită e recunoştinţa a milioane de oameni faţă de armata roşie, care s'a acoperit cu glorie prin cea mai mare victorie din istoria războaielor.

In amintirea acestei victorii se ridică monumente, care oglindesc puterea şi gloria Uniunii Sovietice, se ridică arcuri de triumf şi obeliscuri, se înalţă impunătoare monumente în cinstea eroilor armatei roşii, morţi în luptă pentru fericirea şi libertatea popoarelor.

Un monument grandios a fost ridicat în centrul Berlinului, în Tiergarten. Inălţimea soclului şi a figurii ostaşului roşu care-l încununǎ e de 24 m. De amândouă părţile soclului e o colonadă de marmoră cu plăci comemorative, pe care sunt înscrise numele eroilor morţi în luptele pentru cucerirea capitalei germaniei hitleriste.

Statuia ostaşului roşu, înaltă de 6 m, care cu mâna dreaptă îşi strânge arma la piept, iar cu cea stângă arată la mormintele eroilor, îţi face o impresie foarte puternică. Un sentiment de durere şi de hotărîre, pe care-l trădează atitudinea ostaşului, îi dă o excepţională expresivitate. Tot monumentul, măreţ şi frumos, simbolizează parcă victoria istorică a armatei roşii.

Monumentul ridicat pe înălţimile dela Seelow de lângă Berlin şi cel din Küstrin excelează prin unitatea de concepţie şi prin forma lor artistică. Monumentul funerar ridicat în cinstea soldaţilor şi ofiţerilor din armata roşie morţi pe înălţimile dela Seelow are o înfăţişare solemnă şi impunătoare. Blocul uriaş de granit cenuşiu, în vârful căruia se află statuia în bronz a unui trăgător, îţi face o impresie de neuitat. In Septembrie anul trecut, a fost desvelit un monument închinat asaltului eroic al cetăţii Konigsberg. Situat între două forturi distruse, acolo unde sunt înmormântaţi cei 1200 soldaţi şi ofiţeri ai armatei roşii, morţi cu prilejul asaltării Konigsbergului, el reprezintă un zid semirotund de granit, lung de 140 m. Lângă care se găsesc patru monumente de morminte comune şi patru monumente individuale. Două din acestea din urmă, încununate de bustul în bronz al generalului-maior Guriev şi de acela al colonelului Poleţchi, sunt puse pe socluri din mormoră roşie. Monumentul maiorului Sergheev şi acel al infirmierei Covalciuc în forma unor coloane de marmoră cu cinci muchii.

Suprafaţa monumentului, de 1500 m. p, e pardosită cu lespezi mari de granit. La capetele semicercului zidului sunt dispuse grupuri sculpturale făcute din bronz şi care înfăţişează asaltul cetăţii şi victoria armatei roşii. In centru, se înalţă un obelisc de 26 m., care simbolizează puterea şi invicibilitatea statului sovietic. Pe obelisc sunt bassoreliefuri, reprezentând episoade izolate ale asaltului şi sunt înfăţişate ordinele şi medaliile Uniunii Sovietice, precum şi steagurile unităţilor militare, care au repurtat, la Konigsberg, o mare victorie asupra inamicului.

La Viena, s'a ridicat un monument măreţ în cinstea gloriosilor ostaşi sovietici morţi în luptele pentru eliberarea capitalei Austriei. Lângă un lac se vede o coloană semirotundă, în faţa căreia se înalţă un monument cu statuia unui ostaş roşu ţinând cu o mână un drapel fâlfâind, iar cu alta — stema Uniunii Sovietice. Pe un piedestal de marmoră e gravat textul ordinului de zi al lui Stalin cu prilejul eliberării Vienei. In partea de jos a postamentului, sunt steaguri de bronz aplecate.

In amintirea istoricelor victorii ale armatei roşii, care a eliberat popoarele de cotropitorii fasciştii, s'au ridicat monumente măreţe la Praga, Budapesta, Belgrad şi în alte oraşe ale Europei.

La Harbin, în două pieţe, — a gării şi a Catedralei—se înalţă monumente în cinstea victoriei armatei roşii asupra Japoniei. Unul din ele reprezintă o construcţie pe al cărui soclu înalt stau doi ostaşi roşii, cari ridică steaua biruinţei.

Pe tot cuprinsul Uniunii Sovietice, unde s'au dat lupte istorice cu cotropitorii germano-fascişti, unde ostaşi din armata roşie au murit de moarte de eroi, se ridică monumente, coloane triumfale şi obeliscuri.

La Leningrad, în cartierul Strelna, s'a ridicat un obelisc pe una din laturile căreia e scris: „Aici, în luptele grele din Septembrie 1941, s'au înecat în propriul lor sânge hoardele fasciste, oprite de bravii Leningradeni.

La Perecop, pe Valul Tătăresc, unde au murit de moartea celor viteji eroii din gardă, cari au eliberat Crimeia de barbarii germani, se ridică un obelisc înalt de 25 m. Monumente asemănătoare în amintirea luptelor pentru eliberarea Crimeii se ridică la Eupatoria, Armeansc şi Işun.

Monumentul ridicat în piaţa oraşului Kalaci reprezintă un tanc uriaş, instalat pe un soclu lat. E închinat eroilor tanchişti morţi în regiunea Kalaci în luptele pentru Stalingrad. Un monument în formă de tanc se poate vedea şi în piaţa centrală a oraşului Stalino, capitala bazinului carbonifer al Doneţului

E monumentul colonelului Grinchevici, comandantul brigăzii de tancuri, care a eliberat Stalino de fascişti.

Dincolo de Cercul Polar, în regiunea baltică, pe ţărmul Mării Negre, în Ucraina şi în Rusia Albă, pretutindeni unde au luptat armata roşie victorioasă, poporul sovietic îşi cinsteşte eroii şi îi subliniază victoria asupra inamicului prin ridicare de monumente măreţe, ce oglindesc puterea şi gloria Uniunii Sovietice, care a înfrânt Germania hitleristă şi imperialismul japonez.

PROGRAMUL PENTRU ANIVERSAREA ZILEI DE 9 MAI 1946

Şedinţa festivă pentru aniversarea Victoriei Armatelor Roşii asupra fascismului, la Ateneul Român ora 19,30, în prezenţa M. S. Regelui, M. S. Regina Mamă Elena şi A. S. R. Principesa Elisabeta.

Comitetul sub preşedinţia d-lui prim ministru dr. Petru Groza. Imnul Regal. Cuvânt de deschidere al d-lui dr. Petru Groza, preşedintele consiliului de miniştri; cuvântarea d-lui general C. Vasiliu-Răşcanu, ministrul de război; moţiune adresată U.R.S.S

Programul muzical artistic: Corul: ansamblul Armatei: solişti de la Opera Română; dansuri: echipa „Ciobănaşul".

Imnul Regal.

Ţinuta: pentru civili: frac (fără decoraţii); pentru ofiţeri: kaky.

UN OMAGIU PENTRU ARMATA ROŞIE

D. general Vasiliu Răşcanu, ministrul de război, a expediat cu prilejul împlinirii unui an de la înfrângerea Germaniei hitleriste, următoarele telegrame:

Domniei Sale Domnului Mareşal Tolbuhin, Comandantul Grupului de Armate Sud.

Cu ocazia aniversării unui an dela obţinerea Victoriei asupra armatelor hitleriste, vă rog să-mi permiteţi ca în numele Armatei Române să aduc cele mai simţite felicitări şi desăvârşit omagiu de înaltă preţuire valoroşilor comandanţi şi glorioasei Armate Roşii.

Domniei Voastre personal vă aduc cele mai distinse urări de bine şi sănătate.

Trăiască Generalisimul Stalin, străluciţii comandanţi şi glorioasa Armată Roşie.

Ministru de Răsboiu,
General de Corp de Armată,
C. Vasiliu Răşcanu

Domnului General Colonel de Tancuri Susaikov, locţiitorul preşedintelui Comisiei Aliate de Control în România.

Cu ocazia aniversării unui an dela obţinerea Victoriei asupra armatelor hitleriste, vă rog să-mi permiteţi ca în numele Armatei Române să aduc cele mai simţite felicitări şi desăvârşit omagiu de înaltă preţuire valoroşilor comandanţi şi glorioasei Armate Roşii.

Făcându-Vă ecoul sentimentelor noastre, vă rog Domnule General să transmiteţi marelui Generalisim Stalin întregul nostru omagiu de recunoştinţă, pentru marea cinste făcută Armatei Române, de a-i da posibilitatea să lupte alături de glorioasele Armate Roşii, pentru victoria comună.

Domniei Voastre personal vă aduc cele mai distinse urări de bine şi sănătate.

Trăiască Generalisimul Stalin, străluciţii comandanţi şi glorioasa Armată Roşie.

Ministru de Răsboiu,
General de Corp de Armată,
C. Vasiliu Răşcanu

AZI ŞCOLILE ŢIN CURSURI

Ministerul educaţiei naţionale comunică şcoalelor că azi se ţin cursuri regulat.

Serbarea Victoriei contra fascismului se face în ziua de 10 Mai, odată cu sărbătorirea eliberării şi independenţei.

*

Ministerul educaţiei naţionale comunică şcoalelor că în cadrul conferinţei ce va fi ţinută în faţa elevilor cu prilejul zilei de 10 Mai, se va insista şi asupra hotărârii conferinţei de pace dela Paris, în ce priveşte Ardealul de Nord.

PROCESUL ANTONEŞTILOR
CUM A FOST INFEUDATĂ ŢARA ECONOMICEŞTE ŞI POLITICEŞTE REGIMULUI HITLERIST

INTEROGATORIUL LUI MIHAI ANTONESCU

Ică Antonescu în boxa acuzaţilor

In şedinţa dela 7 Mai s'a luat interogatoriul lui Mihai Antonescu. Redăm mai jos, după notele stenografice, acest interogatoriu:

PREŞEDINTELE: Acuzatul Mihai Antonescu, vă rog să răspundeţi precis la întrebările pe care le voi pune. In ce a constat colaborarea dvs. cu I. Antonescu, anterior datei de 6 Septembrie 1940?

Ac MIHAI ANTONESCU: Inainte de 6 Septembrie 1940 am fost avocatul mareşalului Antonescu şi pledând pentru mareşalul Antonescu într'un proces de familie am ajuns să leg cu dânsul o prietenie pe care am slujit-o mai mulţi ani.

PREŞEDINTELE: Aveţi legături de rudenie cu I. Antonescu?

Ac. M. ANTONESCU: Legături de rudenie prin părinţii noştrii — prin tatăl său şi al meu — nu; mama mareşalului Antonescu este vagă rudă cu tatăl meu. In momentul constituirii guvernului, d. mareşal Antonescu m'a însărcinat cu ministerul justiţiei. In perioada când mareşalul Antonescu era arestat la Bistriţa, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru eliberarea lui.

PREŞEDINTELE: Care erau legăturile dvs. politice cu I. Antonescu în perioada când acesta era la Bistriţa? Ce discuţiuni politice aţi purtat în acea vreme?

Ac. M. ANTONESCU: Discuţiuni politice în perioada aceea, — deşi d. mareşal Antonescu a făcut ieri o aluzie la aceste împrejurări — discuţiuni politice nu am purtat, însă pentrucă d. mareşal Antonescu se găsea la Bistriţa lipsit de orice fel de informaţii când am mers la Bistriţa, l-am informat pe d. mareşal Antonescu de situaţia politică din ţară şi i-am dat în acelaş timp informaţiile internaţionale de care dispuneam la acea dată. Intre aceste informaţiuni internaţionale aveam şi unele date cu caracter economic pe care mi le dăduse d. ministru Neubacher, pe care îl văzusem într'o împrejurare cu privire la programul de colaborare germano-român. N'a fost vorba de o însărcinare oficială pe care mi-a dat-o d. Neubacher sau altcineva din oficialitatea germană.

PREŞEDINTELE: Prin urmare schimb de informaţii.

Ac. M. ANTONESCU: Da, schimb de informaţii.

PREŞEDINTELE: In ceeace priveşte constituirea guvernului din 1940 ce discuţiuni politice aţi avut cu I. Antonescu şi cum aţi ajuns la constituirea guvernului? Ce apartenenţă politică aveaţi la acea dată?

Ac. M. ANTONESCU: Am fost liberal în partidul lui Gh. Brătianu.

PREŞEDINTELE: Ce discuţiuni politice aţi avut atunci cu I. Antonescu?

Ac. M. ANTONESCU: Eu eram legat de d. general Antonescu, înainte de acest moment şi-l vedeam destul de des având cu d-sa o serie întreagă de discuţiuni asupra problemelor în legătură cu organizarea administrativă şi judecătorească. Toate problemele Statului le discutam când mă vedeam cu dânsul. La 6 Septembrie 1940, însă când a fost vorba de constituirea guvernului am întovărăşit pe d. general Antonescu la Palatul Regal şi după aceea am crezut şi eu — şi d. mareşal Antonescu poate că ar fi făcut-o şi fără sugestia mea — am crezut că era bine să se constitue un guvern naţional, în care scop ştiu că d. mareşal Antonescu a mers şi a cerut colaborarea d-lor Maniu, Dinu Brătianu şi apoi d-lor Cuza, Vaida Voevod şi Gh. Brătianu.

PREŞEDINTELE: La ce rezultat s'a ajuns?

Ac. M. ANTONESCU: Nu s'a putut ajunge, d-le preşedinte, la nici un fel de acord pentrucă în primul moment atât d. Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu cât şi ceilalţi au refuzat orice fel de concurs Regelui Carol II voind cu toţii ca acesta să abdice, iar după aceea au oferit numai colaborare prin persoanele care luau parte la guvernul mareşalului Antonescu şi concursul pe care au făgăduit să-l dea, nu însă în mod formal ci pasiv.

ADMINISTRAREA TERITORIILOR OCUPATE

PREŞEDINTELE: Ce departamente aţi ocupat dvs. în guvernul Antonescu?

Ac. M. ANTONESCU: D-le preşedinte, eu am fost mai întâi ministru al justiţiei, iar după aceea am fost ministru al propagandei, al afacerilor străine şi vice-preşedinte al consiliului de miniştri.

PREŞEDINTELE: In calitate de ministru al justiţiei aţi elaborat legi cu caracter rasial? (Ac. M. Antonescu neagă).

PREŞEDINTELE: Dar în ceeace priveşte legea pentru administrarea teritoriilor ocupate sub al cărui directive s'a lucrat această lege?

Ac. M. ANTONESCU: Legea pentru administrarea Basarabiei şi Bucovinei s'a lucrat sub directivele mele de către o comisiune prezidată.

PREŞEDINTELE: Aţi avut însă în această privinţă discuţiuni cu ministrul Germaniei Pflaumer?

Ac. M. ANTONESCU: S'a discutat cu el.

PREŞEDINTELE: S'a discutat sau aţi discutat?

Ac. M. ANTONESCU: Am discutat chiar eu principii de organizare administrativă, privind ţara întreagă, nu cu privire specială la Basarabia şi Bucovina.

Ac. public STOICAN: Ministrul Pflaumer împreună cu tot Statul său major german a luat parte la Consiliul de miniştri când s'a discutat organizarea administraţiei în teritoriile ocupate?

PREŞEDINTELE: Ministrul Pflaumer a luat parte la consiliu de miniştri unde s'a discutat această chestiune?

Ac. M. ANTONESCU: Eu îmi amintesc că ministrul Pflaumer a luat parte la conferinţa administrativă la care s'a discutat organizarea administrativă a ţării unde erau de faţă Rarincescu ş.a. Este posibil, nu-mi amintesc să fi luat parte şi la discuţiuni cu privire la regimul Basarabiei şi Bucovinei, însă în orice caz acestea nu au avut un caracter de indicare a normelor după care să se conducă Basarabia şi Bucovina.

Ac. p. STOICAN: Ministrul Pflaumer era adus aici ca specialist în administrarea teritoriilor ocupate, ca unul care făcuse acest lucru pentru Alsacia şi Lorena.

Ac. M. ANTONESCU: Ministrul Pflaumer venise în ţară ca expert trimis pe lângă legaţia germană pentru ca să sprijine constituirea partidului naţional socialist pe care în acea vreme germanii stăruiau să-l facem în România. Multă vreme Antonescu şi eu ne-am opus şi până la urmă un asemenea partid n'a fost făcut.

PREŞEDINTELE: In calitate de ministru al propagandei aţi dat directivele pentru propaganda de pătrundere a hitlerismului şi a nazismului prin presă lucrări, adică prin linia normativului din ministerul propagandei?

Ac. M. ANTONESCU: Eu am dat normative la ministerul propagandei. Vă asigur că nici odată aceste normative nu au avut un caracter rasist.

PREŞEDINTELE: Aţi pregătit prin această propagandă intrarea României în război?

Ac. M. ANTONESCU: Niciodată propaganda noastră nu a premers ci a urmat războiului.

Aderarea României la Pactul Tripartit

PREŞEDINTELE: Aţi fost ministru de externe. In calitate de ministru de externe aţi participat la aderarea României la pactul tripartit?

Ac. M. ANTONESCU: Am participat d-le preşedinte, nu la aderarea Romnâiei la pactul tripartit ci atunci când la Berlin s'a semnat un protocol în legătură cu declaraţia din 27 Noembrie 1941.

Ac. p. STOICAN: Spuneţi-i pe nume.

Ac. M. ANTONESCU: Pactul anticomintern.

PREŞEDINTELE: Atunci aţi semnat şi un protocol secret de propagandă?

Ac. M. ANTONESCU: S'a semnat, nu la Berlin, ci mai târziu.

PREŞEDINTELE: In urma semnării pactului anticomintern.

Ac. M. ANTONESCU: Niciodată însă acest pact d-le preşedinte nu a fost respectat de presă.

Ac. p. STOICAN: Au fost depăşite.

PREŞEDINTELE: La întrevederile între Hitler şi Ion Antonescu aţi luat parte?

AC. M. ANTONESCU: Am luat parte nu însă cum a declarat eri d. Mareşal Antonescu şi la întrevederea pe anterioară războiului, primăvară am luat parte la întrevederea pe care a avut-o la 6 Februarie 1943.

AC. ION ANTONESCU: Chiar aşa am declarat, d-le preşedinte, că nu a luat parte înainte.

PREŞEDINTELE: Ce s'a discutat cu această ocazie?

AC. M. ANTONESCU: Cu această ocazie s'a discutat probleme cu caracter economic. Nu ştiu ce discuţiuni cu caracter politic sau militar va fi avut d. mareşal Antonescu care a avut întrevederi cu Hitler. Eu am discutat cu d. von Ribentrop, cu d. Funk şi colaboratorii lor. Am discutat probleme cu caracter economic. Ne găseam într'o criză economică a raporturilor germano-române şi am cerut noui garanţii pentru România obţinând atunci aur, mărfuri şi alte acoperiri pentru ceiace dădu-se România.

PREŞEDINTELE: Dvs. personal aţi luat contact cu şefii hitlerişti?

AC. M. ANTONESCU: Cu şefii partidului hitlerist şi organizaţia partidului naţional socialist, niciodată.

PREŞEDINTELE: Dar cu miniştrii aţi luat contacte politice?

AC. M ANTONESCU: Numai cu Ribentrop ca ministru de externe atunci când a avut loc o întrevedere la care nu putea participa d. mareşal Antonescu în Noemvrie 1941, apoi la alte întrevederi.

PREŞEDINTELE: Aţi avut dese întrevederi?

AC. M. ANTONESCU: Trei sau patru toate având în principal caracter economic.

PREŞEDINTELE: Resortul economic era tot în competenţa dvs.?

AC. M. ANTONESCU: Ca ministru de externe da, d-le preşedinte, mai ales atunci când negocierile germano-române prin delegaţiile celor două ţări nu isbuteau să ajungă la un rezultat.

PREŞEDINTELE: Dvs. aţi perfectat înţelegerile economice care în timpul guvernului Antonescu s'au făcut cu Germania?

AC. M. ANTONESCU: Cele mai multe da.

PREŞEDINTELE: Ce v'a determinat să luaţi direcţia tratativelor economice din ministerul economiei naţionale şi să o treceţi la ministerul de externe?

AC. M. ANTONESCU: Pentrucă au fost împrejurări când la ministerul economiei naţionale unii dintre colaboratorii miniştrilor luându-se după unele legături şi informaţii germane se duceau de pildă la ministrul german şi spuneau: „Am obţinut dela d. mareşal Antonescu sau dela d. M. Antonescu cutare lucru.. sau m'am pus de acord în principiu asupra acestui lucru". Şi atunci ca să nu mai fie astfel de lucruri, ca să nu se mai facă asemenea concesiuni de către colaboratorii miniştrilor am socotit ca toate aceste chestiuni să fie conduse de către ministerul de externe.

PREŞEDINTELE: Care a fost rolul dvs. în predarea concernului Herman Göring Werke, a trustului Malaxa, transformat mai apoi în Rogifer?

Ac. M. ANTONESCU: Din însărcinarea guvernului am tratat împreună cu d. general Dobre şi general Potopeanu şi reprezentanţii germani, am tratat imediat după rebeliunea legionarilor din Ianuarie această chestiune. D. general Dobre, care a luat parte la aceste chestiuni, poate să vă spună în amănunt, dacă aceasta vă interesează, toate problemele tehnice. Eu pot să vă afirm numai că pornind dela cererile Germaniei care erau de a se da cel puţin 50% din fondul însuşi al fabricilor, am ajuns apoi la un acord de constituire al unei asociaţii de administrare a întreprinderilor, aceasta pentru că în perioada următoare dela începutul anului 1941, cum ştiţi materiile prime în Europa erau limitate: piaţa materiilor prime era stăpânită de Germania. Noi nu puteam dispune de materii prime...

PREŞEDINTELE: Vasăzică afirmaţi că constituirea Rogiferului s'a făcută în scopul de a vă asigura materii prime.

Ac. M. ANTONESCU: Şi pentrucă în acelaşi timp germanii stăruiau pentru această colaborare, au voit să trateze chiar cu d. Malaxa. Au folosit desigur momentul când ţara se găsea în situaţie grea şi eu însumi aveam în conştiinţă gândul dacă trebue să practic o intransigenţă absolută. Prin urmare germanii stăruiau atunci să vadă şi din negocierile economice pe ce poziţie sta generalul Antonescu şi guvernul său

PREŞEDINTELE: Vasăzică a fost carecum un şantaj exercitat de germani.

Ac. M. ANTONESCU: Cred că a fost o presiune.

Ac. p. şef STOICAN: In legătură cu această chestiune s'a ţinut la 22 Mai 1941 un consiliu de miniştri în care s'a discutat această chestiune?

AC. M. ANTONESCU: Da s'a ţinut.

Ac. p. STOICAN: Aţi declarat în acest consiliu de miniştri exact invers ceeace spuneţi astăzi şi anume aţi declarat că într'o vreme când materia primă este aur, este nevoie de aceste contracte.

Ac. M. ANTONESCU: Nu puteam să spun deadreptul miniştrilor ceiace urmăream.

PETROLUL ROMÂNESC

PREŞEDINTELE: Este suficientă explicaţia In chestiunea petrolului germanii au devenit la un moment dat singurii beneficiari ai petrolului românesc. Care a fost rolul dv. ca unul dintre cei mai importanţi membri ai guvernului, care perfectase convenţiile economice? Adică care a fost rolul dv. în încheerea convenţiei Wohltrat?

Ac. M. ANTONESCU: Această convenţie a fost anterioară regimului mareşal Antonescu. Ea stabilea obligaţia pentru România de a da Germaniei tot petrolul disponibil într'un sistem preferenţial. Eu am făcut tot ce am putut ca să limitez contribuţiile de petrol şi d. preşedinte dacă binevoeşte să audieze chiar pe directorul petrolului din acea perioadă pe d. Andonie ca martor să vă spună care au fost strădaniile mele când d. Funk a fost la Bucureşti în mod special şi n'a obţinut nimic. Deasemeni dacă binevoiţi să cercetaţi un acord pe care l-am făcut în Februarie 1943. Veţi constata că am limitat această contribuţie românească de petrol, iar într'o altă împrejurare am oprit să se dea petrolul şi alte produse atât de mult încât de pildă Cancelarul Germaniei Hitler la un moment dat într'o întrevedere pe care a avut-o cu generalul Steflea — raportul scris l-am văzut chiar la d. marelaş Antonescu după întrevederea cu Hitler la ministerul de externe — a lovit cu pumnul în masă spunând: in timp ce soldaţii germani apără graniţa României Mihai Antonescu cere aur pentru fiecare picătură de petrol.

Ac. p. SĂRACU: O precizare: Spune acuzatul că a redus cantitatea anterioară. Cum se explică atunci că în memorandumul trimis lui Hitler spune tocmai invers, ceiace declară astăzi, întrucât spune nu numai că am dat mai mult, dar am dat şi peste ceiace a fost convenit, s'a luat şi pe sub mână. Vă rog o precizare a dat mai mult sau mai puţin?

Ac. M. ANTONESCU: Vă dau îndată răspunsul. Acele memorandumuri atât cel din Februarie 1942 cât şi cel din 1943 privitoare la contribuţia României urmăreau să sprijine acţiunea generală militară a d-lui mareşal Antonescu. Eu ca ministru de externe credeam că contribuţia militară a României împotriva Uniunei Sovietice să fie cât mai redusă şi am făcut toate sforţările redactând partea diplomatică a acestor memorandumuri depuse de d. mareşal Antonescu, să atrag atenţia asupra datoriei României de a-şi rezerva armata pentru problemele sale, pentru Transilvania. In acelaş timp aşa cum se obişnueşte în diplomaţie, în acele memorandumuri prezentam contribuţia românească la maximum tocmai ca să solicit ca România să fie cruţată cât mai mult. România a dat mult şi nu mai poate să dea nimic.

Ac. p. SĂRACU: Aţi arătat cifrele după care dădeaţi înainte şi aţi adăogat cifrele ultime după care dădeaţi atunci?

PREŞEDINTELE: Cum vă explicaţi atunci că duzele petrolifere, ţevile prin care se extrăgea petrolul au fost mărite pentru ca extracţia să fie maximă deşi astfel se pierdea o mare cantitate de petrol?

Ac. M. ANTONESCU: Vă mărturisesc că problema tehnică nu o cunosc în toate amănuntele ei. Nu pot să vă spun decât atât: în perioada aceia şi în timpul cât era ministru d. general Dobre şi în timpul cât era ministru d. Marinescu, noi am întârziat cât mai mult concesiunile petrolifere şi lucrările tehnice tocmai ca să nu se ajungă la o sporire a exploatării şi deci la o mărire a cantităţilor de petrol pe care le putea obţine Germania cumpărându-le de pe piaţă, pentrucă nu guvernul i-a dat Germaniei petrol ci societăţile petrolifere ale capitaliştilor noştri care au vândut petrolul cu preţ bun pentru germani.

PREŞEDINTELE: Vorbeam de cercurile industriale în genere. Care a fost atitudinea acestor cercuri faţă de politica de penetraţiune a capitalului german şi de acţiunea germană?

Ac. M ANTONESCU: Au fost unele întreprinderi care au colaborat cu Germania şi altele care au obţinut o serie întreagă de mijloace de contribuţie. In colaborarea între cele două ţări însă acţiunea acestor societăţi n'a fost niciodată liberă pentrucă guvernul a stăpânit întotdeauna aceste acţiuni economice private, concesiuni de petrol.

PREŞEDINTELE: In general.

Ac. M. ANTONESCU: Concesiuni de acţiuni şi operaţiuni financiare în genere. Toate aceste operaţiuni erau controlate de guvern şi ele n'au putut să depăşească normalul stabilit de acesta.

PREŞEDINTELE: Care erau colaboratorii dv. în acest domeniu financiar şi industrial privat.

Ac. M. ANTONESCU: Banca Naţională a României a dat întotdeauna concurs guvernului. Celelalte instituţiuni cum a fost Banca Românească, au sprijinit în această perioadă acţiunea guvernului şi au avut o foarte mare activitate economică de colaborare cu Germania. A fost o problemă asupra căreia o clipă a trebuit să reflectez.

PARTIDELE POLITICE ŞI GUVERNAREA ANTONESCU

PREŞEDINTELE: Dar d. Ştirbey a fost trimis de d. Ion Antonescu?

AC. M. ANTONESCU: D. Ştirbey a fost trimis cu acordul d-lui mareşal Antonescu însă tratând pentru opoziţie şi trimis de d. mareşal Antonescu a tratat mai mult pentru opoziţie ci nu pentru d. mareşal. In orice caz am tratat şi eu armistiţiul prin ministrul României la Stokholm d. Nanu, am avut legături şi am primit condiţiile de armistiţiu prin d-na Colontai care reprezenta Uniunea Sovietică acolo. Condiţiunile de armistiţiu trimise la Stokholm erau mai complete decât cele primite de d. Ştirbey. Cuprindeau clauza privitoare la Transilvania pe care nu o cuprindeau celelalte condiţiuni. Din aceste condiţiuni rezultă că negocierile dela Stockholm puteau să fie mai folositoare decât acelea primite prin d. Ştirbey dela Cairo. Totuşi până la urmă d. Maniu s'a aşezat în această poziţie morală împreună cu d. Dinu Brătianu, foarte frumoasă: că, după ce au primit aceste condiţiuni de armistiţiu ale d-lor mai slabe decât cele primte dela noi dela Stockholm care erau mai bune, să considera dela 23 August 1944 prin actul care s'a făcut atunci, să considere vinovăţia d-lui mareşal Antonescu şi a mea atât de mare după ce se întâlnise cu mine d. Maniu şi primise toate infrmaţiunile până la ultimul moment. Deasemeni şi d. Brătianu, caşicând eu aş fi fost împotriva armistiţiului.

PREŞEDINTELE: Dar de ce atunci nu s'a încheiat armistiţiul dela Stokholm şi s'a încheiat armistiţiul dela Cairo când condiţiunile se trimiseseră.

AC. M. ANTONESCU: Prin Stockholm am trimis mai multe comunicări.

PREŞEDINTELE: Care a fost cauza că nu s'a încheiat armistiţiul cu un moment mai devreme.

NEGOCIERILE PENTRU ARMISTIŢIU

Ac. M. ANTONESCU: Trebue să vorbesc deschis pentrucă acum este momentul să vorbesc deschis. Eu am avut impresia totdeauna că d. Maniu prefera să facă negocieri în trei, adică cu aliaţii şi nu direct cu Uniunea Sovietică pentru unele garanţii sau coparticipări de răspunderi la realizarea armistiţiului. Şi probabil că vroia în acelaş timp să obţină — îşi închipuia că poate obţine Transilvania. Adevărul este că în condiţiunile venite dela Cairo prin d. Ştirbey şi prin modul acesta de negocieri în trei nu se prevedea clauza privitoare la Transilvania în timp ce condiţiunile de armistiţiu trimise de Inaltul Comandament Sovietic prin Stokholm şi adresate d-lui mareşal Antonescu cuprindeau clauza retrocedării Transilvaniei.

Ac. public SĂRACU: Dacă condiţiunile de armistiţiu dela Stockholm erau favorabile României cine i-a împiedecat pe acuzaţi să-l închee?

Ac. M. ANTONESCU: Mai întâi din motive de ordin militar. D. mareşal Antonescu socotea că trebue să vină şi momentul. Sătuitorii săi militarii din acea perioadă deasemenea credeau că trebue întârziat momentul. Acesta este adevărul din punct de vedere militar. D. mareşal a explicat raţiunile militare în aşa fel încât eu nu mai am nimic de adăogat la raţiunile sale. Pot să vă spun [illegible] şi alţi factori determinanţi în Stat şi partidele politice nu s'au grăbit să închee armistiţiul pentrucă până în Mai 1944 când am primit primele comunicări în legătură cu armistiţiul am arătat acestor factori părerea mea că armistiţiul să fie încheiat cu orice preţ de îndată şi cu concursul tuturor şi-am văzut că ei vor să mai aştepte. Acesta este adevărul.

D. ac. public SĂRACU: Această aşteptare ce anume avea la bază. Ce se urmărea prin această aşteptare?

Ac. M. ANTONESCU: Poate tocmai rezultatul negocierilor d-lui Ştirbey dela Cairo. Mi s'a spus chiar formal de către d. Maniu când am comunicat într'o zi d-lui Maniu informaţiile pe care le aveam dela Stockholm, când eram bucuros că primisem ştiri bune dela d-na Kolontai, prin ministrul nostru Nanu la Stokholm, că condiţiunile pe care Uniunea Sovietică ţiunile pe care le vom primi vor fi mărturia bunelor intenţii pe care Uniunea Sovietică le poartă României.

D. Maniu mi-a spus atunci că crede că este folositor să lăsăm opoziţia să trateze chiar cu Uniunea Sovietică şi că prin urmare este mai bine să aşteptăm mai întâi rezultatul negocierilor d-lui Ştirbey dela Cairo decât să le continui pe cele dela Stokholm.

PRESEDINTELE: La 25 August aţi participat la Consiliul de Snagov?

Ac. M. ANTONESCU: Da.

PRESEDINTELE: S'a pus acolo problema continuării războiului?

Ac. M. ANTONESCU: La începutul consiliilor de minştri s'au discutat diferite probleme curente după aceia a venit d. Gh. Brătianu, d-sa a venit la mine cu voia d-lui mareşal Antonescu — rectific ceiace d-sa a spus eri — nu întâmplător ci într'o misiune specială. Eu mă găseam în consiliul de miniştri şi când am fost anunţat că a venit d. Gh. Brătianu la locul unde se ţinea consiliul de miniştri atunci m'am dus şi am vorbit cu d. Gh. Brătianu care mi-a spus că vine dela o întâlnire a d-lor Maniu şi Dinu Brătianu şi că aceştia ar fi fost de acord ca d. mareşal Antonescu să închee armistiţiul şi că venise ca să solicite şi să determine pe d. mareşal Antonescu să primească acest lucru. D. Mareşal a ieşit din consiliul de miniştri, a discutat cu d. Gh. Brătianu, i-a spus d-lui Brătianu raţiunile sale de întârziere şi i-a cerut o scrisoare în legătură cu condiţiunile pe care le ceera d. Mareşal Antonescu privitor la încheerea armistiţiului. D. Gh. Brătianu a plecat după aceia, d. mareşal a intrat în consiliul de miniştri şi s'au discutat unele chestiuni militare după cum explica eri d. mareşal Antonescu în legătură cu eventuala retragere.

POGROMURILE

PRESEDINTELE: In altă ordine de idei: ce atitudine aţi avut şi ce situaţie aţi luat în consiliul de miniştri în legătură cu pogromurile care s'au întâmplat?

Ac. M. ANTONESCU: Trebue să fac o mărturisire: eu aparţin Universităţii şi prin formaţiunea mea de gândire nu am avut nici o contingenţă nici cu doctrina rasistă nici cu doctrina fascistă şi nici cu vreo altă ideologie, trebue să vă mărturisesc cinstit că niciodată n'am fost antisemit.

Ac. p. STOICAN: Vă rog să întrebaţi pe acuzat dacă în numele conducătorului Statului şi în plin consiliu de miniştri la 8 Iunie 1941 nu a dat ordin guvernatorilor Basarabiei şi Bucovinei să tragă cu mitraliera, luându-şi răspunderea şi spunând textual: îmi iau ră

(Continuare în pag. 2-a)